

بررسی عوامل موثر بر دین‌گریزی شهروندان شهر شیراز

فروود قایدگیوی^۱، روانبخش جهانشاهی^۲، زهرا برزگر^۳، سمیه بخشنده^۴^۱ دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی دهقان^۲ دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی دهقان^۳ دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی دهقان^۴ دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی دهقان

چکیده:

هدف از این پژوهش بررسی عوامل دین‌گریزی در بین شهروندان شهر شیراز است. روش تحقیق در این پژوهش کمی و از نوع پیمایشی بوده و از ابزار پرسشنامه برای گردآوری اطلاعات استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش شامل شهروندان شهر شیراز بوده و نمونه آماری ۳۰۰ نفرند که به روش نمونه‌گیری سهمیه‌ای انتخاب شده‌اند. چارچوب مفهومی این پژوهش را نظریه‌هایی که حول مفهوم دین - خداوند قرار می‌گیرند و نظریه سکولار شکل داده است. همچنین در این پژوهش ارتباط متغیرهای مستقل محیط، گرایش به آزادی، عدم شناخت، رفتار متناقض مدعیان به دینداری و متغیرهای زمینه‌ای (جنس، وضعیت تاهل، شغل، تحصیلات، درآمد، عدم پاسخ به ابهامات) با متغیر وابسته عوامل دین‌گریزی شهروندان شیرازی مورد آزمون قرار گرفتند که نتایج به دست آمده از آزمون متغیرهای زمینه‌ای به غیر از (جنس، وضعیت تاهل، محل سکونت، تحصیلات) نشان می‌دهد که بین متغیر عدم پاسخ به ابهامات و نوع شغل با دین‌گریزی شهروندان رابطه وجود دارد. همچنین نتایج به دست آمده از آزمون متغیرهای مستقل با متغیر وابسته بودن ارتباط متغیرهای مستقل با متغیر وابسته پژوهش بود. نتایج به دست آمده از مدل سازی معادله ساختاری پژوهش نشان می‌دهد که متغیر محیط با ضریب تأثیر ۹۹ درصد بیشترین تأثیر را بر دین‌گریزی افراد دارد.

واژه‌های کلیدی: دین‌گریزی، شهروندان، محیط.

مقدمه:

دین استوارترین ستون حیات مادی و معنوی انسان است که به او عزت و شرافت می‌بخشد و او را از اسارت‌ها و تعلقات و وابستگی‌های نفسانی و حیوانی آزاد می‌سازد. دین برنامه سعادت و رستگاری بشر است. دین کیمیای معنوی، نوش دارویی است که سبب آرامش حقیقت انسان که همان جان ملکوتی او است می‌شود. دین داری نهادینه کردن تعالیم و ارزش‌های دینی در همه ابعاد زندگی است که ثمرات بی‌شماری در فرد و اجتماع دارد و در لباس یقین، صبر، تسلیم،

رضا، امانت‌داری، راستی، حیا، پاکدامنی، وفاداری، پارسایی، انفاق، احسان، عطوفت، گذشت، مدارا، طاعت، عبادت، جهاد، تلاش و ... جلوه می‌کند و به زندگی و شخصیت انسان زیبایی و طراوت و شادابی می‌بخشد. پیوسته عواملی به صورت پیدا و پنهان، دین‌داری را تهدید می‌کند. یکی از این آفت‌ها دین‌گریزی است. برای مبارزه با این آسیب ابتدا باید آن را شناخت و سپس آن را علاج کرد. در اصل وجود دین‌گریزی باید گفت اگر این واژه به معنای ترک کردن و رها کردن دین باشد، هیچ کس نمی‌تواند به طور کامل با دین قطع رابطه کند؛ زیرا دین‌داری یک امر فطری است و از انسان جدا شدنی نیست. جوان برای اولین بار با دنیای بزرگی در دوره جوانی مواجه می‌شود که این دنیا را تجربه نکرده و از این دنیا چیزهای زیادی نمی‌داند، بسیاری از حوادث زندگی برای او پیش می‌آید که تکلیف خودش را در مقابل آنها نمی‌داند، احساس می‌کند که احتیاج به راهنمایی و کمک فکری دارد. محمد محمدی ری شهری، ۱۳۷۹).

بیان مسأله:

باور آن چیزی است که، قلب و دست انسان را به حرکت درآورد و اندیشه، اراده، احساس و عمل را در بر می‌گیرد. باور آن نگرش‌ها و اعتقادات بنیادی است که در زندگی برای اشخاص مهم بوده و هست. انسان به هنگام فراغت و در تنهایی و خلوت خویش با تأملی درونی به یک رهیافت عملی برای هدایت زندگی خویش و برای معناداری به زندگی نیاز دارد. یکی از خصیصه‌هایی که عمل و زندگی را فاقد معنا می‌کند، تکرار بی پایان و بدون انتها است. تکرار یک عمل به طور مدام در حالی که چیزی از آن نتیجه نگردد نشانه یک زندگی بدون معناست. معیار معنادار بودن زندگی از دو دیدگاه می‌آوریم: ۱- نظریه‌هایی که حول مفهوم دین - خداوند قرار می‌گیرند، از جمله این نظریه پردازان ویلیام لین کریگ و